

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
lantbruksvetenskap

Ett perspektiv på perspektiv på integration - *asymmetrisk förståelse bland aktörer i integrationsarbetet i Ljusdal*

A perspective on perspectives on integration -
*lopsided structure of imagination among actors in the integration process in
Ljusdal*

Erik Larson

Ett perspektiv på perspektiv på integration

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Erik Larson

Ett perspektiv på perspektiv på integration - asymmetrisk förståelse bland aktörer inom integrationsarbetet i Ljusdal

A perspective on perspectives on integration -

lopsided structure of imagination among actors in the integration process in Ljusdal

Erik Larson

Handledare: Oscar Jansson, Uppsala Universitet,
institutionen för kulturanthropologi

Examinator: Kjell Hansen, Sveriges lantbruksuniversitet,
Institutionen för stad och land

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2F

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0523

Program/utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsår: 2012

Utgivningsort: Uppsala

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Integration, glesbygd, asymmetrisk perspektivförståelse

**Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences**

Fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap

Sammanfattning

Denna uppsats handlar om integration och de olika uppfattningarna om vad integration är. Syfte med studien är att dels ta reda på hur man arbetar med integration i en glesbygdskommun. Att försöka förstå vad olika aktörer i integrationsprocessen har för perspektiv och syn på integration. Att sedan jämföra dessa med varandra.

Studien utfördes i Ljusdals kommun där Kvalitativa intervjuer utfördes med aktörer inom integrationsarbetet. Dessa aktörer är Arbetsförmedlingen, Vänskap- och integrationsföreningen samt invandrare i kommunen.

Att enbart konstatera att det finns olika perspektiv på integration skulle i min mening inte leda till någon vidare intressant diskussion.

Med hjälp av Graebers teori kring asymmetrisk perspektivförståelse kunde man finna svar till varför perspektiven på integration skiljer sig och vad det har för konsekvenser på integrationsarbetet.

I min studie kunde man se att det inom arbetsförmedlingen fanns byråkratiska strukturer som begränsade integrationsarbetet. Arbetsförmedlingen hade även en tydlig inriktning av integrationsarbetet med sysselsättning och arbetsmarknaden. Vänskap och integrationsföreningens arbete med integration handlade i stor utsträckning om den sociala biten. Mycket av deras arbete handlade om att anordna fritidsaktiviteter och att skapa samarbeten mellan olika aktörer i kommunen.

Vid intervjuerna med invandrare i kommunen beskrev många hur alla har olika förutsättningar för att integreras beroende på vilken kulturell bakgrund man har. I studien kunde jag se att perspektiven på integration skiljde sig åt mellan olika aktörer och att olika maktstrukturer påverkar perspektivförståelsen.

Abstract

This paper deals with integration and different perceptions of what integration is. The purpose of the study is three-fold. Firstly, to demonstrate how people work with integration in rural communities. Secondly, to account for how different actors in the integration process perceive and approach integration; and, thirdly, to provide an understanding of how the perceptions and approaches of these different actors relate to one another.

The study was conducted in Ljusdal where qualitative interviews were conducted with different players in the integration process. These players are the Employment Service, Friendship and Integration Association and immigrants in the community. To simply say that there are different perspectives on integration would in my view not lead to further interesting discussions.

Using Graebers theory of lopsided structure of imagination I could find some answers as to why the perspectives on integration differ and what its consequences are for integration work.

In my study it could be seen that the unemployment office has rigorous bureaucratic structures that limit integration. The unemployment office focuses its integration work on solving the job-situation of the immigrants. The Friendship and Integration association focuses its integration efforts on social activities, and much of its work is hence about organizing recreational activities and stimulating interaction between different actors in the community.

Many of the immigrants interviewed described how different cultural backgrounds predisposed people to develop different perspectives on integration. This study concludes however that the central difference between existing perspectives on integration lies between those of actors inside and outside the bureaucratic structures implementing integration policy, respectively, and obeys- as Graeber's theory suggests- to the effects which bureaucratic structures have on the human ability to imagine.

Innehållsförteckning

Inledning	6
Introduktion	6
Syfte	7
Teori	8
Frågeställning	10
Metod	10
Begreppsförklaring	11
Empiri och analys	12
Del1. Kartläggning av integrationsarbetet i kommunen	12
Arbetsförmedlingen	12
Kontakten med arbetsgivaren	14
Vänskap - och integrationsföreningen	15
Intervju i fokusgrupper med nyanlända flyktingar och invandrare	18
Delsammanfattning	20
Del2. Hur relaterar upplevelserna om integration till varandra	20
Förvaltningen	21
Medlaren	24
Asymmetrisk förståelse	25
Resultat och diskussion	27
Källor och litteratur	30
Intervjuer	32

Inledning

Introduktion

En enkel sökning på ordet integrationspolitik ger ungefär 390 tusen träffar på Google där allt ifrån regeringens integrationspolitik presenteras till vetenskapliga rapporter om hur integration ökar tillväxten. Lyssnar på nyheterna så är det ofta reportage om integration i någon form. Ofta figurerar förorter som Rinkeby, Tensta, Rosengård och hur arbetet med integrationen fungerar eller inte fungerar. Man kan ganska snabbt konstatera att integration är ett ofta debatterat ämne i samhälle. Regeringens budget för migration och integration uppgick 2009 till hela 11 miljarder kronor (Sanandaju 2009: 71). Idag uppgår integrationspolitiska delen av budgeten till 8012 miljoner kronor (Regeringen 2012).

Vad är då integration, Nationalencyklopedin definierar integration som *”sociala processer genom vilka minoriteter, t.ex. invandrade etniska grupper, slussas in i och blir delaktiga av det nya samhälle de flyttat till”* (Nationalencyklopedin 2012). På regeringens hemsida beskriver de hur integration omfattar lika rättigheter för alla, möjligheter och skyldigheter samt etablering på arbetsmarknad. Integration handlar i grund och botten om fundamentala rättigheter och skyldigheter för alla samhällsmedborgare. Det är uppenbart att det inte finns enbart en definition av begreppet integration, det råder ingen enighet om vad integration egentligen innebär. Den rent lexikala betydelsen av integration är ”skilda enheter förenas” denna definition räcker inte till för att beskriva vad integration är. Många menar att integration är ett normativt begrepp där det laddas med värderingar om hur sociala och politiska strukturer i vårt samhälle bör se ut. Det blir således omöjligt att hitta en vedertagen definition (Beckman 2011: 30f). Man kan dock identifiera några grunder om vad integration betyder, det handlar om att alla lika rättigheter och lika möjligheter vilka speglar de grundprinciperna och grundidéer som vår demokratiska välfärdsstat bygger på (Beckman 2011: 143ff).

En annan debatt rörande integration handlar om övergripande politiska åtgärder, klyftor som finns i vårt samhälle och hur det i de större städernas förorter finns ett utbrett utanförskap. Den politiska debatten kring integration är mycket aktuell just nu i och med att den sittande regeringen nyligen genomfört stora förändringar inom området. Ansvar för nyanlända flyktingar och invandrare har flyttats från kommunen till arbetsförmedlingen som nu har totalansvar. Detta medför även att integrationspolitiken skarpt inriktat sig mot arbete och att komma ut på arbetsmarknaden.

Det är inte bara i storstäderna som det pågår ett arbete med integration, även på landsbygden sker detta arbete. För många av Sveriges glesbygdskommuner kan nyanlända invandrare vara det enda som bromsar upp en negativ befolkningstillväxt. Att få en positiv befolkningstillväxt är en viktig faktor för näringslivsutveckling i en kommun. 2008 kom en statlig offentlig utredning som behandlade just mångfald på landsbygden. Den beskriver hur integration är en nyckelfråga för att minimera de hinder som finns för invandrare att etablera sig på landsbygden (SOU 2008: 56). I rapporten används begreppet integration i kontexten ”landsbygdens överlevnad” vilket understryker hur viktig integration är även på landsbygden. Glesbygdsverket fick 2006 i uppdrag av regeringen att studera vad resultatet av integration av utlandsfödda ger en glesbygdskommun i form av bland annat näringsverksamhet, skatteunderlag, arbetskraft och kunskapsförsörjning. Viktigt för att nyanlända flyktingar och invandrare ska trivas och känna sig hemma på landsbygden är en fungerande integration (SOU 2008: 12ff). Även frågan rörande vad en väl fungerande integration är har många olika svar OECD menar att tillgången till ett arbete är en viktig faktor. För att åstadkomma detta behöver man liberalisera arbetsmarknaden genom att sänka skatter och ingångslöner (Sanandaji 2009: 87f).

Syfte

Som jag beskrev i inledningen talas det mycket om invandrare som en resurs på landsbygden för att bland annat stävja den avfolkningstrend som vi ser idag en central fråga blir då den om integration och hur man arbetar med integration. Mitt syfte med den här uppsatsen är att dels ta reda på hur man arbetar med integration i en glesbygdskommun. Att försöka förstå vad olika

aktörer i integrationsprocessen har för perspektiv och syn på integration. Att sedan jämföra dessa med varandra. Många perspektiv möts vid integrationsprocessen på landsbygden. Vi har de nyanlända med deras kulturella bakgrund och perspektiv. Det kulturella perspektiv och bakgrund som de bosatta har. Och ett statligt perspektiv i form av direktiv som ska tolkas och implementeras på lokal nivå genom arbetsförmedlingen. Alla dessa kontrasterande perspektiv skapar förutsättningar för intressanta möten och tolkningar.

Teori

Som jag nämnde i syftesdelen så vill jag försöka se de olika aktörernas perspektiv på integration. Det intressanta är alltså intervjupersonernas egna perspektiv och det är dessa jag vill lyfta fram och belysa. Jag kommer därför att utgå från den fenomenologiska teorin där individens egen förståelse och upplevelser av fenomen är det viktiga (Bäck-Wicklund i Månson 2007). Det blir sedan dessa perspektiv som ligger till grund för tillämpningen av den huvudteori som jag kommer att använda mig av vid analysen av empirin.

David Graebers (2006) teori kring byråkratier beskriver hur det finns en asymmetrisk förståelse mellan förvaltare och förvaltat. I texten "Beyond power/knowledge an exploration of the relation of power, ignorance and stupidity" beskriver Graeber den oförmåga eller ovilja som byråkratier har att föreställa sig andras vardagliga liv en så kallad "lopsided structure of imagination". Han menar att detta är en effekt av att byråkratier är våldsamma institutioner. Med våldsamma menar han inte ett fysiskt våld utan ett latent hot om våld om man inte följer de regler som finns i byråkratier. Graeber menar att det är detta hot om våld som leder till en asymmetrisk förståelse byråkratier reducerar och simplificerar komplexiteter i den sociala världen. De är i en maktposition i relationen till de som förvaltas. De behöver inte förstå de människor vars ärenden de handlägger. Denna "lopsided structure of imagination" som jag valt att kalla asymmetrisk förståelse kan leder i sig till absurda byråkratiska beslut. Det kan vara värt att understryka att det inte är tjänstemännens personliga inlevelseförmåga om att inte bry sig om perspektiven hos de människor de

handlägger. Det är strukturer som skapar begränsningarna i perspektivförståelsen.

De förvaltade å andra sidan tvingas lägga mycket kraft och tanke på att förstå hur förvaltningen tänker då de ofta befinner sig i ett beroendeförhållande detta leder till en god förståelse av byråkratier och vad de kräver av dem.

Denna teori är inte enbart användbar för att analysera byråkratiska processer utan har även använts för att analysera maktstrukturer i samhället. Bland annat har denna teori använts inom genusforskningen. Man utgår från att kvinnor i större grad varit tvungna att föreställa sig männens perspektiv och har då fått en mycket större perspektivförståelse över männens livsvärld än vad männen har förståelse för kvinnornas livsvärld. Graeber beskriver ytterligare en roll i den asymmetriska förståelsen, en slags medlare vars perspektivförståelse rör sig mellan de olika förvaltningsnivåerna. Medlaren har direkt kontakt med förvaltningen och har en god förståelse av deras perspektiv men han jobbar även mycket med de som förvaltas och har god förståelse av deras perspektiv. Genom den generella insikten om de förvaltades perspektiv kan medlaren ”släta ut” beslut från förvaltningen som bygger på en asymmetrisk förståelse. Man kan säga att medlaren till viss del upprätthåller det byråkratiska systemet genom att mildra effekten av de mest absurda förvaltningsbesluten som berör de förvaltade.

Jag kommer att utgå ifrån Graebers teori för att analysera intervjupersonernas förståelse av integration. Detta för att sätta materialet i en modell av asymmetrisk förståelse för att ge det mening och betydelse. Att enbart konstatera att det finns olika perspektiv på integration skulle i min mening inte leda till någon vidare intressant diskussion. Med hjälp av Graebers teori kan man försöka finna svar till varför perspektiven på integration skiljer sig och vad det har för konsekvenser på integrationsarbetet. För att konkretisera detta så kommer jag i mitt arbete att studera Ljusdals kommuns och Arbetsförmedlingens sammarbetsprojekt. Deras strategier och perspektiv för och på integration för att se om det finns en asymmetrisk förståelse. Jag kommer sedan att jämföra deras strategier

och syn på integration med en ideell förening i Ljusdal och deras strategier och syn på integration. Arbetsförmedlingen kommer att representera byråkratin och förvaltningen medan den ideella föreningen och dess medlemmar kommer att representera de förvaltade.

Frågeställning

Mina frågeställningar i detta arbete är:

- Hur ser integrationsprojekten och synen på integration ut i kommunen?
- Hur relaterar upplevelserna om integration till varandra utifrån asymmetrisk förståelse?

Metod

Det är alltså strategier för integration och personerna som arbetar med dessa strategiers perspektiv på integration som kommer att ligga i fokus i mitt arbete. För att kunna ta del av dessa perspektiv på integration kommer jag att använda mig av kvalitativa forskningsintervjuer (Kvale & Brinkman 2009: 39f). Jag kommer att utgå från fenomenologi som metod där fokus läggs på att förstå sociala fenomen utifrån aktörernas egna perspektiv. Det är alltså verkligheten utifrån den intervjuades perspektiv som är relevant. Mina intervjuer kommer att vara tematiserade och halvstrukturerade dvs. jag kommer att följa olika teman under intervjun och försöka få informanten att på ett så detaljerat sätt som möjligt beskriva sin upplevda verklighet (Kvale & Brinkman 2009: 41ff). Med denna metod antar man åsikten om att den relevanta verkligheten är ”vad människor upplever att den är” (Kvale & Brinkman 2009: 42). Under den första intervjun med en representant från arbetsförmedlingen valde jag att spela in samtalet. Detta gav den fördelen att jag kunde lägga all fokus på att lyssna och ställa relevanta frågor och följdfrågor istället för att vara upptagen med att anteckna. Jag spelade även in intervjun med projektledaren för integrationsprojektet. När jag skulle intervjua de nyanlända flyktingarna och invandrarna valde jag ett annat tillvägagångssätt. Jag anordnade så kallade fokusgrupper om 3 till 4

personer där jag följde en intervjuguide för att skapa en strukturerad diskussion i gruppen om integration och hur de ser på integration. Fördelarna med en fokusgrupp är att man skapar en diskussion om ett förbestämt ämne där deltagarna kan lyssna på varandras perspektiv, utveckla sina egna perspektiv och åsikter vilket leder till ett djupare samtal i ämnet (K. Merton & L. Kendall 1946: 541ff). Under dessa gruppdiskussioner försökte jag hela tiden att vara närvarande och aktiv. Jag antecknade endast vissa meningar som jag ansåg vara extra värdefulla. Kort efter gruppdiskussionerna satta jag mig ned och skrev ner allt jag kunde minnas i detalj.

Jag bestämde mig tidigt i uppsatsen för vilken teori jag skulle använda mig av, det har således funnits en överton som jag lyssnat till under mina intervjuer (Kvale & Brinkman 2009: 257f).

Begreppsförklaring

Centrala begrepp i uppsatsen:

- Invandrare och nyanländ
- Asymmetrisk förståelse
- Förvaltare och förvaltad

Det är viktigt att göra en distinktion mellan invandrare och nyanlända då de på olika sätt berörs av integrationspolitiken med **invandrare** menar jag utlandsfödda utanför de västerländska länderna som är bosatta i Sverige. Med nyanlända menas flyktingar som varit bosatta i Sverige en kortare tid. **Asymmetrisk förståelse** är den översättning av begreppet "lopsided structure of imagination" som Graeber använder sig av i sin text. Begreppet syftar på en ojäm perspektivförståelse mellan två parter. Den part som är i en makt ställning har oftast en mindre förståelse för den andre partens perspektiv. Med **förvaltare och förvaltad** menas arbetsförmedlingen som representerar förvaltaren och där invandrare och nyanlända representerar de förvaltade.

Empiri och analys

Del1. Kartläggning av integrationsarbetet i kommunen

Mitt fältarbete började med en tågresa som skulle ta mig från Uppsala till ett litet samhälle i nordvästra Hälsingland. Efter att i flera timmar åkt igenom tillsynes ändlösa skogar kommer jag fram till det lilla samhället Ljusdal som är centralort i Ljusdals kommun. Befolkningsmängden i kommunen uppgick 2012 till 18 974 invånare, kommunen är mycket stor till yta och har en befolkningstäthet på 3,61 invånare per kvadrat meter. Av de 18 974 invånarna bor 6 230 i centralorten Ljusdal. Kommunens största arbetsgivare borträknat den offentliga sektorn är tjänstesektorn där bland annat callcenters är en stor arbetsgivare (Statistiskacentralbyrån 2012).

Arbetsförmedlingen

I väntan på min första intervju med arbetsförmedlingen satte jag mig på biblioteket inne i staden och gick igenom min intervjuguide en sista gång. Arbetsförmedlingen som jag skulle intervjua har sedan i December 2010 totalansvar för integrationen av nyanlända flyktingar och invandrare. Detta är en stor omläggning av integrationspolitiken men det är ingenting nytt. Fram till mitten av 80-talet låg även då flyktingansvaret på Arbetsförmedlingen. Mottagandet var fokuserat på sysselsättning och de nyanlända placerades ut i landet där det fanns arbetstillfällen (Sanandaji 2009: 39).

Den nya integrationsstrategin sker genom en så kallad etableringsplan vars syfte är att ”ge nyanlända förutsättningar för en snabbare etablering på arbetsmarknaden” (Arbetsförmedlingen 2012) Så fort de nyanlända fått uppehållstillstånd upprättas etableringsplanen. Denna plan innehåller ett paket av aktiviteter som syftar till att leda den nyanlände in i arbete. Aktiviteterna är bland annat ”svenska för invandrare”, samhällsorientering,

olika yrkesförberedande utbildningar och praktik. De tilldelas även en etableringslots. Etableringslotsens arbete är att stödja den nyanlända genom att på olika sätt stärka den nyanländes nätverk. Vidare att hjälpa till med studier och arbete samt matchning med arbetsgivare. Även stöd i sociala frågor ingår (Arbetsförmedlingen 2012).

Etableringsplanen sträcker sig över en period på 24 månader. Följer man aktiviteterna så ges en ersättning ut motsvarande 308 kr per dag. Det är viktigt att poängtera att man här skiljer mellan nyanlända och invandrare. Nyanlända är dem som omfattas av etableringsplanen de första två åren efter att de fått uppehållstillstånd. Invandrare är de som bott i Sverige en längre tid. De omfattas inte av etableringsuppdraget (Arbetsförmedlingen 2012).

En av de drivande idéerna bakom etableringsplanen är att det är mycket gynnsamt för nyanlända att så snabbt som möjligt få ett arbete och inte hamna utanför arbetsmarknaden. Långa väntetider på uppehållstillstånd och att vara utanför arbetsmarkanden en längre tid leder ofta till isolering från resten av samhället. Det sker en succesiv nedbrytning av det sociala kapitalet och är därför mycket viktigt att de nyanlända så snabbt som möjligt kommer ut på arbetsmarknaden (Sanadaji 2009: 29f).

Det är etableringsuppdraget som min kontakt Sören Eriksson på arbetsförmedlingen arbetar med. Efter att jag läst igenom mina frågor lämnar jag biblioteket och går bort mot arbetsförmedlingens kontor väl inne möts jag av Sören som visar mig till ett litet grupprum. Efter lite småprat och kaffe startar vi intervjun.

Han beskriver de olika stegen i arbetet med att integrera och placera de nyanlända på arbetsmarkanden. Det första som sker är att de ska lära sig svenska, detta sker genom ”svenska för invandrare”. Efter en tid börjar även arbetet med att hitta arbete eller praktik. Det är alltså sysselsättning som är den röda tråden i arbetet med integration och effekterna av arbete som gynnar integrationen. Ett arbete ger oftast mycket större språkkunskaper eftersom man tvingas interagera med andra på arbetet. Det ger även ett större socialt kapital genom ”nätverkande” (Sanadaji 2009: 29)

Sören berättade om bidraget som ges till arbetsgivare för att ta emot nyanlända på en arbetsplats. Bakgrunden till bidragen till arbetsgivare är att minska den höga tröskeln som finns på den svenska arbetsmarknaden i form av de höga minimilönerna och det starka arbetstagar skyddet. När man väl är etablerad på arbetsmarknaden är dessa skydd mycket bra. För många nyanlända som inte har någon tidigare arbetslivserfarenhet i Sverige kan denna tröskel vara mycket svår att ta sig över (Sanandaji 2009: 27). Bidraget minimerar riskerna som en arbetsgivare behöver ta då man formellt inte anställer någon och inte betalar ut någon lön. Detta gynnar samtidigt arbetstagaren då de får arbetslivserfarenhet och så att säga får in en fot på arbetsmarknaden (Sören Eriksson 2012-04-06).

Det finns även andra svårigheter för nyanlända att komma ut på den svenska arbetsmarknaden.

”Av erfarenhet, den här korta tiden jag har jobbat så är det inte riktigt så liksom, man är inte riktigt med på spelreglerna vad som gäller för att jobba sju till fyra åtta till fem, man svårare att hantera de. Det är helt andra kulturer och helt annat förhållande till att jobba” (Sören Eriksson 2012-04-06)

Kontakten med arbetsgivaren

Arbetsförmedlingen i Ljusdal har också ett pilotprojekt i egenskap av etableringsplanen som de tillsammans med en konsult. ”Identitetprojektet”, som det heter, syftar till att ge de nyanlända en yrkesidentitet. Det handlar om att försöka matcha den yrkesidentitet en nyanländ har med ett jobb här i Sverige. Perspektiven på vad ett visst yrke innebär kan skilja sig stort. Man försöker helt enkelt att identifiera och lära ut vilka olika jobb som kan passa de nyanlända (Sören Eriksson 2012-04-06).

Idag hör man ofta om vikten av att ha ett välfyllt CV med intyg från olika arbeten. Många av de som invandrar till Sverige kan i sitt hemland ha många meriter och rekommendationer från olika arbetsgivare men vid ankomsten till Sverige kan dessa vara svåra att översätta. Problemet blir för en arbetsgivare att värdera och veta om det är relevant arbetskompetens som en invandrare har från sitt hemland (Sanandaji 2009: 26f)

En mycket viktig del i att få ett arbete är att etablera en kontakt med arbetsgivaren. Från arbetsförmedlingen sida verkar man i den mån det går försöka ta med nyanlända till olika arbetsgivare för att etablera en kontakt mellan dem.

”Den här kontakten med arbetsgivare det är ju klockrent så, att det är som vilken relation som helst... det uppstår ju nå tycke, så är det ju även i arbetslivet. En arbetsgivare och arbetstagare som träffas och fan det känns bra då kan det ju finnas möjlighet till jobb. Därför så tror jag på att hjälpa dom här människorna att komma ut, att åka med dem ut och träffa en arbetsgivare. Och vi har ju de medlen att hjälpa en arbetsgivare och arbetssökare att träffas” (Sören Eriksson 2012-04-06)

Medlen finns för att åka ut till arbetsgivare som Sören beskriver men det finns även hinder i form av det stora administrativa arbetet som måste göras. Mycket av tiden går åt till att sitta inne på kontoret.

Att träffas och etablera en fysisk kontakt är mycket viktig. En kontakt mellan landsbygdsbefolkningen och nyanlända är gynnsam dels för att komma ut i arbetslivet och dels för att främja integrationen. Den kontakt som etableras mellan arbetssökanden och tjänstemannen har också visat sig vara mycket viktig (Sanandaji 2009: 31). Man kan tänka sig att på en mindre ort borde det finnas bättre förutsättningar än i en storstad för en god kontakt mellan tjänstemän på arbetsförmedlingen och de invandrare som söker jobb (Sören Eriksson 2012-04-06).

Vänskap - och integrationsföreningen

Efter intervjun med arbetsförmedlingen hade jag bestämt träff med Mostafa som är projektledaren för VIF- vänskap och integrationsföreningen. Föreningen håller till i det så kallade Solhuset. Inne i huset möttes jag av en frenetisk aktivitet. Det visade sig vara en temavecka, ”Power week”, om integration som föreningen varit med och anordnat. Just idag var det en internationell lunch buffé med maträtter från flera olika länder. Kaffeterian var fylld med folk, vid ett av borden mötte jag Mostafa, projektledare i föreningen och tillika en av dess grundare. Föreningen är till stor del finansierad genom Leader och startade 2006. Syftet med föreningen är ” att

förena människor, oavsett ursprung, kultur, religion, kön eller hudfärg”. Det som inspirerade till att starta denna förening var att Mostafa såg sociala behov som invandrare och nyanlända har som inte uppmärksammades i integrationsarbetet i kommunen.

”du har pengar, äter och sover men flyktingar och invandrare har även andra behov; kulturella, konstnärliga och sociala” (Mostafa Touil 2012-04-07)

Det är kring dessa tankar man har format sin verksamhet vilket går ut på att skapa fritidsaktiviteter för nyanlända och invandrare i kommunen. Det kan vara fotbollsturneringar, matlagning och språkfika. En stor del av arbetet handlar om att ta kontakt och samarbeta med olika verksamheter och aktörer. De har nära kontakt med arbetsförmedlingen. De kan handla om att informera arbetsförmedlingen om sociala problem som en arbetssökande har eller bara sprida information om arbetsförmedlingens verksamhet. Annat viktigt samarbete är med skolor där de sprider information om arbetet med att skapa förståelse för varandra (Mostafa Touil 2012-04-07).

Mostafa berättar att kommunen under en tid hade ett program för nyanlända som gick ut på att kommunanställda fick betalt för att ta med de nyanlända på aktiviteter som loppmarknad eller ta en promenad runt stan. Problemet enligt Mostafa var att detta var som ett arbete och att det blev en framtvingad social kontakt. Det Mostafa vill se är en naturlig social kontakt som inte ses som ett arbete. Mycket av arbetet på Vänskap och integrationsföreningen går ut på att skapa olika forum för invandrare och svenskar att träffas. De har språkkafeer där man fikar och pratar vilket både skapar sociala kontakter och förbättrar språket.

Mostafa beskriver varför han tycker att ett arbete är viktigt för att skapa ett socialt kontaktnät. Han berättar att när han först kom till Sverige och fick sitt första arbete så var det genom arbetet som han lärde känna många av de kamrater han har idag. Sporten var också mycket viktig för honom. När Mostafa kom till Sverige började han spela i ett lokalt fotbollslag. Han berättar om en av de första kulturella skillnaderna han stötte på, när någon skadade sig under en match i hemlandet (Marocko) så slutade hela laget att

spela för att se om han var skadad. Oftast hjälpte hela laget till om personen var skadad. I Sverige stannar kanske en person från laget och hjälper personen som är skadad. Matchen fortsätter snabbt igen och efter matchens slut ser man efter hur det gick med lagkamraten. Jag tycker att denna historia visar på små saker som en person med svensk kulturell bakgrund inte skulle reflektera över. Man kan börja ana vilka utmaningar som finns i att komma in i ett nytt samhälle när vardagssaker som varit självklara plötsligt inte är det längre och som för den nyanlände kan uppfattas som märkliga.

Man ser en skillnad mellan Arbetsförmedlingens arbete med integration och föreningens arbete. På Arbetsförmedlingen är den röda tråden i integrationsarbetet att komma ut på arbetsmarknaden. Att ha ett arbete är i sig är inte integration utan det är effekterna av att ha ett arbete som är själva integrationen (Beckman 2011: 56). Integrationsföreningen å andra sidan har tydligt riktat in sig på att arbeta med den sociala biten av integrationen där vikt läggs på den sociala tillvaron och den sociala kontakten för att trivas och känna sig hemma i ett samhälle.

”När jag ser att vi står på samma sida då har vi lyckats, när en invandrare och en svensk kan dricka kaffe tillsammans. Att man har en relation på djupet (Mostafa Touil 2012-04-07).

Man kan se det som att Vänskap-och integrationsföreningen jobbar mer direkt med integration genom att anordna olika sociala aktiviteter. Det ska tilläggas att aktiviteterna inte enbart är för invandrare och nyanlända flyktingar. Föreningen och föreningens aktiviteter är öppna för alla invånare i Ljusdals kommun. Mostafa berättade att personer med svensk bakgrund som bara vill träffa och lära känna andra med en annan kulturell bakgrund kan komma till föreningen och umgås. Det viktiga är att bryta ner de fördommar man har om varandra genom att träffas, lära känna varandra och få en förståelse för varandras perspektiv. Föreningen ska inte ses som enbart en förening för invandrare utan just en integrationsförening för alla, där alla behövs för att främja integrationen (Mostafa Touil 2012-04-07).

Jag frågar Mostafa om perspektiven på integration skiljer sig mellan olika aktörer i samhället. Han menar att alla vet och är överens om vad integration är men att alla vill arbeta med det på olika sätt. Skolan vill arbeta på ett sätt och arbetsförmedlingen på ett annat osv. Det var med denna bakgrund som en integrationskonferens anordnades i kommunen den 27 februari där målet var att kartlägga integrationspolitiken i kommunen. Idéerna och tankarna som kom fram under konferensen ska sedan vara till grund för en arbetsgrupp som gemensamt ska arbeta med integrationspolitiken i Ljusdals kommun. Att integration berör så många olika delar av samhället tycker jag blir tydligt här. Alla vill främja integrationen i kommunen men man har olika ideer om hur man ska göra det. Att alla arbetar med integration på olika sätt kan i min mening kopplas till själva begreppet integration och hur det är normativt. Det verkar finnas en gemensam övergripande uppfattning om vad integration är. När man ska Arbeta med integration tvingas man definiera vad som är kärnan i integration det blir då en personlig uppfattning som formar arbetssättet. Integration berör som sagt olika samhällsdelar och kanske kräver olika arbetssätt men utgår från en gemensam strategi.

Intervju i fokusgrupper med nyanlända flyktingar och invandrare

Efter min intervju med projektledaren för integrationsföreningen gick jag ner till kafeterian. Jag lyckades forma smågrupper om tre till fyra personer alla med utländskbakgrund. I dessa grupper lyckades jag att få igång en diskussion kring hur de ser på integration och vad de tycker är viktigt för att trivas och känna sig hemma i ett samhälle. Till en början blev många av svaren korta och handlade om arbete och om hur viktigt det är att arbeta och tjäna pengar. Efter en stunds diskuterande valde jag att omformulera min fråga om vad integration är för dem till att istället fråga vad som är viktigt för dem för att känna sig hemma och trivas i Ljusdal. Jag började nu få djupare svar, många svarade att familjen är viktig, att veta att ens barn är trygga och att de fick goda förutsättningar för att lyckas i livet. Några svarade att förutsättningslöst kunna umgås med andra svenskar och kunna ta del av den svenska kulturen. En diskussion som återkom flera gånger var

den om att de känner att alla hamnar under kategorin invandrare och att man blir behandlad som en homogen grupp.

”Vi är alla olika, vi har alla olika kulturer[...]det är stor skillnad på någon som kommer från Afrika och någon som kommer från Asien”(Deltagare i fokusgruppen 2012-04-07)

Alla har olika kulturell bakgrund och detta ger helt olika förutsättningar för att förstå och integreras i det svenska samhället. En av deltagarna menade att svenskar ser alla invandrare som en grupp. I citatet ovan nämns stora kulturella skillnader mellan folk från olika länder.

Det talar även om hur de nyanlända oftast blir placerade på samma område, i Ljusdal är detta Gärdåsen. Detta tycker en av deltagarna är mycket negativt då det försvårar processen med att bli integrerad. Hon förklarar att om man bara umgås med andra nyanlända från samma land, pratar samma språk så lär man sig inte hur det svenska samhället fungerar och inte heller det svenska språket.

Jag började nu se alla de sociala behov som finns för att känna sig hemma. Vid slutet av en av mina gruppdiskussioner dröjde en av deltagarna kvar. Hon började berätta om upplevelser från sitt hemland, Sudan. Hon har bott i Sverige i flera år men stora delar av hennes familj är fortfarande bosatta i Sudan. Hon beskrev hur hon sällan ser på nyheterna. Inte av ointresse utan för den svåra situation som idag råder i Sudan och de hemska rapporter som kommer från landet. Samtalet blev nu genast mer känslösamt, hon sade att hon inte brukar vilja prata om situationen i hennes hemland för att det är alldeles för jobbigt. Efter en stunds tystnad säger hon att hon har i alla fall sin son här i Sverige vilket känns bra. Jag blev väldigt tagen av situationen och började samtidigt förstå djupet och komplexiteten i integrationsarbetet. Man talar ofta om invandrare som en grupp som ska integreras. Vid en närmare betraktelse ser man att denna grupp består av individer, alla med olika behov och förutsättningar för att integreras i det svenska samhället. Dessa behov är inte på något vis specifika för just invandrare utan de är behov som alla människor har för att känna sig trygga och för att kunna ge sina barn en trygg framtid. Det är viktigt att inte bli betraktad som grupp

utan att bli sedd som en unik person” (Deltagare i fokusgruppen 2012-04-07).

Delsammanfattning

Genom de intervjuer jag gjort tycker jag att jag fått en god uppfattning om hur synen på integration ser ut hos de olika aktörerna. Den kan till en början tyckas olika då Arbetsförmedlingen riktar in sig på arbetets roll för integration och vänskap och integrationsföreningen inriktar sitt arbete på den sociala aspekten av integration. Det är snarare arbetsmetoderna som skiljer sig och inte synen på integration. Arbetsförmedlingens mål med arbetet är att få ut de nyanlända på arbetsmarknaden och ser arbetet som starten på en integrationsprocess där arbetet ger socialt kapital och nätverk i samhället. Arbetsförmedlingen har upprättat en process eller plan som de som ska integreras följer.

Vänskap och integrationsföreningens verksamhet är inte reglerad på samma sätt. De arbetar direkt med åtgärder för att stödja den sociala delen av integration genom informationsspridning och aktiviteter på fritiden. De arbetar aktivt med att uppmärksamma och stödja de som har svårigheter i privatlivet; anhöriga kvar i hemlandet och ensamhet. Perspektiven på integration har helt enkelt olika fokus där arbetsförmedlingens fokus på integration är indirekt genom arbete och vänskap och integrationsföreningens fokus ligger direkt på integration genom de sociala aspekterna.

Del2. Hur relaterar upplevelserna om integration till varandra

Jag hade vid det här laget fått en ganska god överblick över de aktörer som arbetar med integration i kommunen samt hur de arbetar och ser på integration. Som jag beskrev i min frågeställning så ville jag även se hur upplevelserna om integration relaterar till varandra utifrån asymmetrisk förståelse.

I Graebers teori kring asymmetrisk förståelse kan man identifiera olika aktörer i vad jag har valt att kalla förvaltningskedjan. Högst upp i kedjan hittar vi regeringen vilka är de som styr hur Arbetsförmedlingen ska arbeta. Genom politiska beslut om strategier för integration, redovisningsskyldighet och budget.

Det är arbetsförmedlingens uppgift att implementera åtgärder för att uppnå de mål som regeringen angivit. Nästa steg i kedjan är integrationsföreningen som fungerar som en slags medlare mellan arbetsförmedlingen och de förvaltade alltså invandrarna och de nyanlända. Nederst i kedjan har vi de förvaltade, alltså de nyanlända flyktingarna och invandrarna som på olika sätt berörs av de byråkratiska krafterna.

Förvaltningen

För det mesta uppfattas nog byråkratier som ganska tröga och svåra att ha att göra med. Långt tidsödande pappersarbete som kräver mycket administration. Man läser ofta om diverse lustiga beslut som myndigheter har fattat som också kan ses som smått korkade. Alla vet att sådana beslut fattas och man kanske till och med skrattar åt dem men vad föranleder sådana beslut? Graebers teori om asymmetrisk förståelse försöker svara på just hur de lustiga situationerna inom byråkratier uppstår genom att titta på perspektivförståelsen mellan förvaltare och förvaltat (Graeber 2006).

En stor del av arbetet för tjänstemän inom byråkratier handlar om att mäta och redovisa siffror. Detta blev mycket tydligt vid min intervju med Sören på Arbetsförmedlingen. Han beskrev hur en stor del av tiden går åt till att med datorn hjälp föra protokoll och redovisa siffror.

”det blir siffror, det blir procent och antal, det är ju de som styr verksamheten. Ibland blir man ju trött på att det är så politiskt styrt, allt ska mätas” (Sören Eriksson 2012-04-06)

Siffror är ett mycket tacksamt sätt att mäta och förmedla information. I byråkratiska institutioner som Arbetsförmedlingen är det den kvantitativa datan som värderas högst. Det blir som citatet ovan visar det som styr verksamheten. Men vad är det alla dessa siffror mäter och ska symbolisera, jo, det är de ändlösa nyanser och komplexiteter i den sociala världen. Den sociala världen går omöjligt

att helt beskriva med siffror och statistik. Stora förenklingar görs. När byråkratier handlägger olika fall som kan vara mycket komplexa använder de sig av schematiseringar och befintliga mallar för att fatta beslut i olika ärenden (Graeber 2006: 9). Om vi ser på etableringsplanen som kan ses som en förutbestämd mall över hur man ska arbeta med integration där strikta kontroller och scheman ska följas. Detta leder till att de som berörs av de förbestämda mallar ofta uppfattar att byråkratins tjänstemän endast tar hänsyn till och ser endast liten del av det ärende de handlägger (Graeber 2006: 9).

Vid intervjun med Sören på Arbetsförmedlingen framgick det att det var extra viktigt med siffror inom Arbetsförmedlingens verksamhet just i år. Han berättade att man ”inom Arbetsförmedlingens väggar” kallar detta år för redovisningsår. Detta syftar på den politiska press som ligger på arbetsförmedlingen att redovisa siffror på hur integrationsarbetet gått sedan ansvarsområdet flyttats från kommunen till arbetsförmedlingen (Sören Eriksson 2012-04-06).

”ja det är oerhört politiskt styrt så är det helt klart och det här uppdraget är ju så pass nytt så det här vill ju regeringen verkligen visa siffror på, det här ska vi klara liksom. Man säger idag inom Arbetsförmedlingens väggar att i år är redovisningsår, då förstår du lite grann själv om man uttrycker sig så, då handlar det om att hamra in siffror och redovisa och dokumentera mer än att” (Sören Eriksson 2012-04-06)

Detta uttalande om att deras verksamhet är politiskt styrd visar på ytterligare en dimension av maktstrukturen. Stora delar av tjänstemännens arbete styrs utifrån politiska beslut. Det politiska trycket som ligger på Arbetsförmedlingen skapar ramar och regler för hur man får agera och arbeta. Man kan se det som att tjänstemännens perspektiv begränsas eller snarare formas utifrån de förutsättningar som finns inom byråkratin. Vid intervjun med Sören kunde jag se en slags inre konflikt mellan de byråkratiska strukturer som kräver kvantifierbara data och att regler och ramverk följes och den kreativitet som finns på de enskilda kontoren när det kommer till arbetet med integration.

”Arbetsförmedlingen ska precentra siffror för regeringen som styr allt för mycket. Ibland kan jag tycka att det blockerar mycket av kreativiteten ute på ett kontor, det finns så mycket idèer och tankar hos personalen ute på ett

kontor, skulle man få släppa loss det lite gran så tror jag att det skulle hända en hel del mer” (Sören Eriksson 2012-04-06)

Den verkar finnas en slags inre konflikt på arbetsförmedlingen, mellan den kreativitet som finns men som begränsas av byråkratiska strukturer. Det handlar alltså om en konflikt mellan olika perspektiv; dels har det privata perspektivet hos tjänstemannen där den asymmetriska förståelsen inte är lika stor. Med detta menar jag att den personliga perspektivförståelsen över de som förvaltas är ganska stor men den begränsas av ett byråkratiskt perspektiv. Det byråkratiska perspektivet bygger på det byråkratiska ramverket som styr hur man arbetar. Graeber beskriver det byråkratiska perspektivet som ett par glasögon som endast tillåter tjänstemanen att se en liten del av en situation (Graeber 2006: 10).

Kreativiteten skulle enligt Sören frambringa mer ändamålsenliga arbetssätt kring integration. Kreativiteten kan därför ses som ett uttryck för rationalitet men som i själva verket begränsas av den byråkratiska strukturen. Detta verkar gå tvärt emot Webers teori om att de byråkratiska strukturerna är dem som skapar rationalitet. Sören fortsätter att beskriva hur mycket av den tid som hade kunnat tillbringas ute i fält för att skapa kontakt mellan arbetsgivare och arbetssökande istället spenderas inne på kontoret med dokumentation och bokförings uppgifter som de byråkratiska strukturerna kräver. Även detta är exempel på hur de mer rationella arbetsuppgifterna begränsas.

Efter samtalet om siffror och hur de styr verksamheten berättar Sören om en artikel han läst i tidningen. Där stod det att polismyndigheten nyligen erkänt att de fått i uppdrag av sina överordnade att bötfälla fler personer för att kunna visa på bättre siffror. Han frågar sig själv om detta verkligen är syftet. Han konstaterar snabbt att det är så det fungerar och drar sedan parallellen till arbetet på Arbetsförmedlingen där han vid flera tillfällen fått ta emot mycket upprörda individer som kallar dem för ”paragraffascister” De känner sig jagade. Och lite så är det säger han; *”Arbetsförmedlingen har en kontrollfunktion gentemot a-kassan att kontrollera folk det är ett av deras uppdrag.”* (Sören Eriksson 2012-04-06)

Medlaren

I vänskap och integrationsföreningen ser arbetet med integration annorlunda ut. Deras arbete präglas inte av redovisning och kvantifiering; de ser på integration utifrån ett socialt perspektiv där sociala behov beaktas. För Mostafa handlar en lyckad integration om lika värde och att alla ska behandlas med lika mycket respekt. Att se en invandrare kunna gå över till grannen och dricka kaffe och ha en djupare relation till varandra.

När jag pratar med Mostafa kan han mycket snabbt och precist beskriva Arbetsförmedlingens arbetssätt och kraven som ställs på de förvaltade. Han beskriver hur Arbetsförmedlingen har många ramar och scheman som ska genomföras vilket i slutändan ska leda till ett jobb.

Man kan se Mostafa som en slags medlare i sammanhanget. Mostafa har insikt i både förvaltningens perspektiv och arbetssätt och de förvaltares perspektiv. Han beskriver hur han har god kontakt med arbetsförmedlingen och kan informera dem om olika situationer och problem som nyanlända kan ha. Samma sak sker åt andra hållet, han informerar de nyanlända om vad arbetsförmedlingen kräver och hur de arbetar. Hans arbete skapar förståelse för Arbetsförmedlingens agerande hos de förvaltade. Det hjälper även till att undvika eller släta ut konstiga situationer genom att meddela Arbetsförmedlingen om de förvaltares perspektiv och problem i sin vardag. Mostafa berättar att han regelbundet har kontakt med Arbetsförmedlingen och berättar för dem om svåra situationer som de nyanlända har.

Genom förståelsen av de förvaltares perspektiv kan han avvärja missförstånd från förvaltarna som grundar sig i en asymmetrisk perspektivförståelse (Graeber 2006: 12).

Vi hade ett längre samtal om just tid och hur man här i Sverige bygger det mesta på att vara punktlig. Har man bestämt träff eller möte en viss tid då kommer man till den angivna tiden. Detta system kräver en ömsesidig förståelse för att det ska fungera. Han beskrev en situation han var i då han och hans svenska fru bestämt att äta middag med grannarna vid en specifik tid. När den bestämda tiden var inne var hans fru klar och redo att gå; han själv var fortfarande ute och arbetade med annat. Hans fru blev stressad och

tyckte att de skulle gå så de inte blev sena. När de väl kom fram till grannarna var grannarna långt ifrån klara och det dröjde ytterligare tre timmar innan de satte sig och åt. I denna situation stämde inte det svenska perspektivet överens med det perspektivet som rådde hos familjen som bjöd in.

Vad jag vill illustrera med detta exempel är att det hos projektledaren finns en mycket djupare förståelse för de förvaltades perspektiv vilket i samarbete med förvaltningen, det vill säga Arbetsförmedlingen kan upprätthålla relationen och göra den mer välfungerande.

För projektledaren är integration något man lever genom det vardagliga samtalet och perspektivutbytet människor mellan. Det handlar i slutändan om att ha en ömsesidig förståelse för varandra och varandras perspektiv. Genom rollen som medlare kan han förstå och tolka olika aktörers perspektiv inom integration.

Asymmetrisk förståelse

För att kunna identifiera den asymmetriska förståelsen som jag beskrivit så måste vi jämföra och analysera förvaltningens perspektiv och de förvaltades perspektiv samt deras förståelse av varandras perspektiv. Vid intervjun med Sören pratade vi en hel del om situationen för de nyanlända när de först kommer till Sverige. Han berättade till exempel om hur många, när de först anländer blir placerade i en lägenhet, kan chockas över saker som svenskar inte skulle fundera en sekund över. Till exempel berättar han att de kan undra vad det är för värme som kommer ut under ett fönster. Han syftar på elementen som många kanske aldrig sett förut. Synen på sin egen yrkesidentitet kan även vara helt annorlunda. På Arbetsförmedlingen har de haft arbetssökande som varit elefantskötare i sitt hemland. Vissa arbeten som vi ser som självklara kan alltså vara helt främmande för nyanlända. Han förklarar att mycket kan vara nytt för en nyanländ och att det är en tuff uppgift de har att på två år skapa förutsättningar att ordna ett arbete för nyanlända flyktingar.

Ytterligare ett sätt att försöka se om det finns en asymmetrisk förståelse inom Arbetsförmedlingen är att fråga sig hur man mäter och redovisar

integration. När jag frågade Sören hur man mäter integration på Arbetsförmedlingen svarade han att Arbetsförmedlingen mäter integration genom statistik och siffror på sysselsättning inom gruppen nyanlända. Att mäta integrationsarbetet i data och statistik skapar som jag beskrivit tidigare grova förenklingar av ett komplext fenomen.

Det har även visat sig att det praktiska arbetet till stor del styrs av strikta ramar och program som de nyanlända ska följa. Följs inte detta uteblir ersättning. Kraven som Arbetsförmedlingen ställer på de nyanlända kan ses som ett slags strukturellt våld som finns i alla byråkratier. Detta hot om våld skapar en maktsituation och strukturella orättvisor där byråkratiska institutioner inte behöver tolka och förstå komplexa situationer (Graeber 2006: 4). Dessa strukturella orättvisor möjliggör alltså för en asymmetrisk förståelse som visar sig i relationen mellan Arbetsförmedlingen och de nyanlända flyktingarna. Vid mina intervjuer med nyanlända flyktingar och invandrare kan man också se denna asymmetriska förståelse. De är i en beroende ställning gentemot Arbetsförmedlingen och kommer att ägna mycket tid till att försöka förstå vad arbetsförmedlingen kräver av dem och hur Arbetsförmedlingen ser på integration.

När jag frågade invandrarna och de nyanlända flyktingarna vad integration var för dem svarade nästan alla att hitta ett arbete var viktigt och att de vill tjäna egna pengar. Efter en stunds samtal kom fler saker upp som var viktigt för att känna sig integrerad eller för att känna sig hemma och trivas i ett lokalsamhälle. Graeber beskriver hur en av effekterna av en stark asymmetrisk förståelse av perspektiv kan leda till att man sympatiserar och identifierar sig med den andres perspektiv (Graeber 2006: 9). Man skulle kunna se de korta och likartade svaren jag till en början fick som att de har tagit till sig arbetsförmedlingen perspektiv på integration. Begreppet integration är i grunden ett politiskt begrepp och har till stor del definierats av politiker (Beckman 2011: 38ff). Arbete kan mycket väl vara en mycket viktig del för integration och jag vill absolut inte förringa deras svar och påstå att de inte stämmer. Det jag kände under intervjuerna var emellertid att det fanns många fler åsikter om vad integration är och vad som är viktigt för att integreras. Jag ville se om det fanns fler dimensioner av integration än

just arbete. Vid mina samtal med invandrare i fokusgrupperna talade de om en känsla av att ses och bli behandlade som en homogen grupp. De har i själva verket helt olika förutsättningar för att integreras beroende på vart de kommer ifrån. Att se dem som en homogen grupp kan också ses som en del i den asymmetriska förståelsen då det är en förenkling som görs från samhällets sida. Att se att alla har olika kulturella bakgrunder och olika förutsättningar för att integreras skapar genast en mycket mer komplex situation som blir svårare att hantera.

Resultat och diskussion

Jag ska här återkoppla till de frågeställningar jag hade i mitt arbete. Den första var hur arbetet med integration såg ut i kommunen. Genom mina intervjuer med de aktörer som arbetar med integration i kommunen har jag fått en god bild över hur integrationsarbetet ser ut.

En stor del av vad Arbetsförmedlingen gör handlar om att integrera de nyanlända på arbetsmarknaden och många av deras insatser har just detta syfte. Något som var anmärkningsvärt var hur man aktivt samarbetar i arbetet med integration; hur arbetsförmedlingen och integrationsföreningen ofta träffas och delar information och är med i olika samarbetsprojekt. Integrationsföreningens arbete verkar inriktat på att skapa sociala aktiviteter där alla kan mötas och umgås för att på så sätt främja integrationen i kommunen. De försöker aktivt att skapa samarbeten med både skola, politiker, organisationer och statliga myndigheter för att på ett samlat sätt arbeta med integration.

Ytterligare bevis på det samlade arbetet med integration är det seminarium Mostafa berättade om. Man försökte samla alla parter som arbetar med integration för att diskutera och formulera gemensamma mål som man inom kommunen ska sträva efter. Enligt min mening låter det logiskt att ha ett samlat arbete kring integration då integration genomsyrar hela vårt samhälle och inte kan främjas genom ett arbete inom ett specifikt område.

Beckman (2011) beskriver i sin bok att integration är ett normativt begrepp som inte kan ges en entydig definition. Det blir således svårt att komma med specifika åtgärder för att främja integrationen. Den svårighet som verkar finnas i att definiera vad integration är och hur man bör arbeta med det kanske är svaret på hur man bör se på integrationsarbete, att gemensamt i samhället arbeta med integration men på olika sätt. Som jag beskrev tidigare så berör integration flera olika samhällsområden och kan därför behöva olika mål och olika arbetssätt.

Det bör slutligen påpekas att ett oundvikligt mått på om man lyckats med integration är att se hur många som väljer att stanna kvar i kommunen. Att stanna kvar i en kommun tyder på att man är nöjd och trivs.

Min andra fråga i detta arbete var hur upplevelserna om integration relaterar till varandra utifrån asymmetrisk förståelse. Min empiri har inte varit rent empirisk utan har hela tiden varit strukturerad utifrån teorin om asymmetrisk förståelse. Min analys av asymmetrisk förståelse i det empiriska materialet syftade inte till att ge några svar på hur man bör göra eller vad man bör ändra. Det var endast ett sätt att synliggöra orsaker till varför byråkratier genom sina beslut skapar absurda situationer.

Det jag såg genom min analys var att det fanns en asymmetrisk förståelse i relationen mellan förvaltning och de förvaltade. Mycket av den asymmetriska förståelsen skapas genom de byråkratiska strukturerna som finns på Arbetsförmedlingen. Med byråkratiska strukturer syftar jag på de ramar och regelverks som tjänstemännen tvingas följa och utgå ifrån vid kontakten med de förvaltade.

Vid min analys av intervjun med Sören på arbetsförmedlingen kunde man se en slags konflikt mellan personliga åsikter och det arbetet man utför i egenskap av tjänsteman på arbetsförmedlingen. Han talade om begränsningar av kreativiteten till arbetsuppgifterna och hur mycket av arbetet går ut på att redovisa data. I Graebers (2006) text skiljer han inte på den personliga och den professionella perspektivförståelsen hos tjänstemannen. Jag har valt att se perspektiven som just två helt skilda perspektiv då det framträdde väldigt tydligt i mitt empiriska material.

Att se det som två olika perspektiv skapar förutsättningar för att se den inre konflikt som finns. Den personliga förståelsen som tjänstemannen har över hur man bör arbeta med integration marginaliseras av byråkratin och han tvingas i sitt arbete utgå från ett byråkratiskt perspektiv. Ett perspektiv som är begränsat del av en given situation (Graeber 2006: 9).

Flera intressanta frågor uppstår kring denna inre konflikt. Hur medveten är man om sitt personliga perspektiv i arbetet, blir konflikten mellan sitt eget perspektiv och det byråkratiska allt för svårhanterlig? Genom att förtränga eller helt åsidosätta sitt personliga perspektiv göra det kanske enklare att utföra sitt arbete som tjänsteman. Är det kanske därför som vi ser alla absurda beslut komma från byråkratier utan att någon verkar ha tänkt efter om detta är ett rimligt beslut? Det finns många frågor som jag i brist på tid inte kan mer utförligt reda ut.

Politiskt tryck och statliga direktiv styr en stor del av arbetet på Arbetsförmedlingen detta tar sin form i all redovisning som måste göras. Statistiken och kvantitativa data kan just ses som en faktor som begränsar perspektivförståelsen. Grova förenklingar måste göras när man söker att beskriva komplexa samhällsfenomen så som integration genom siffror. Genom min analys har jag även kunnat synliggöra projektledarens roll för integrationsarbetet i kommunen. Genom att placera in projektledaren i Graebers teori kan man se honom som en slags medlare med en djupare perspektivförståelse för både förvaltningen och de förvaltade.

För att ta analysen av asymmetrisk förståelse ett steg längre kan man ställa frågan varför byråkratiers arbetssätt och strukturer ser ut som de gör. Arbetssätten och strukturerna är i grunden skapade för att hantera sociala situationer som från första början är absurda. Dessa sociala situationer är absurda för att de skapats genom strukturella orättvisor i samhället (Graeber 2006: 4) Invandrare har inte samma förutsättningar och möjligheter som en svensk har när de söker jobb, de blir bemötta på olika sätt. Detta kan ses som en strukturell orättvisa i samhället, det är arbetsförmedlingens uppgift att hantera denna situation. Det är således denna situation som man kan välja att se som absurd och hanteringen av den blir även den absurd. Det

ska påpekas att dessa ”strukturella orättvisor” är stora samhällsfenomen som jag i mitt empiriska material inte kunnat studera. Resonemanget jag fört här är således endast tankar kring hur man kan gå vidare med att studera perspektiv förståelse om integration.

Som jag beskrev i början av denna uppsats så vore det tämligen ointressant att enbart konstatera att det finns olika perspektiv på integration. Genom Graebers analytiska verktyg har jag kunnat få några svar på varför perspektiven på integration skiljer sig och vad det kan få för konsekvenser på integrationsarbetet.

Källor och litteratur

Arbetsförmedlingen. 2012. <http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Samarbete/Eablering-av-nyanlanda.html> (2012-05-04)

Arbetsförmedlingen. 2012. <http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Pressrum/Pressmeddelanden/Pressmeddelandeartiklar/Skane/5-12-2011-Bra-samverkan-i-arbetet-med-nyanlanda-i-Malmo-och-kranskommuner.html> (2012-06-14)

Barrljung Marianne, Pranjić Javor. *Integration på landsbygden*. Högskolan i Borås

Beckman, Ludvig 2011. *Den rimliga integrationen*. Dialog förlag, Stockholm

Brinkmann, Svend; Kvale, Steinar 2009. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB, Lund

Bäck-Wiklund, Margareta 2007 (1988): *Fenomenologi: Livsvärld och vardagskunskap*. I: Månson, Per (red): *Moderna samhällsteorier – traditioner, riktningar, teoretiker*. Stockholm: Nordstedts Förlagsgrupp AB

Graeber, David 2006. *Beyond power/knowledge an exploration of the relation of power, ignorance and stupidity*.
<http://libcom.org/files/20060525-Graeber.pdf>(2012-04-04)

Grön integration på landsbygden Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien i samarbete med Landsbygdsnätverket. 2010
http://www.landsbygdsnätverket.se/download/18.32b12c7f12940112a7c800012273/2010-06-02+Gr%C3%B6n+integration+p%C3%A5+landsbygden_rapport%5B1%5D.pdf (2012-04-25)

Merton Robert K. & Kendall Patricia L 1946. "Focused interview". *American Journal of sociology*, Vol.51, No.6

Sanandaji, Nima 2009. *Mellanförskap- Mellan utanförskap och integration, mellan hinder och möjligheter*. Captus, Malmö

SOU 2008:56 .Mångfald som möjlighet - åtgärder för ökad integration på landsbygden. <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/106525>(2012-04-25)

SVT2. *Agenda*, integrationsministern Erik Ullenhag (2012-05-15)

Tillväxtverket. 2007. Ökad integration och mångfald – i det regionala tillväxtarbetet.
www.publikationer.tillvaxtverket.se/Download.aspx?ID=612(2012-04-13)

Regeringen. 2012. <http://www.regeringen.se/sb/d/2279/a/70943> (2012-05-04)

Ett perspektiv på perspektiv på integration

Kandidatarbete i landsbygdsutveckling – Erik Larson

Statistiskacentralbyrån. 2012.

http://www.scb.se/Pages/ProductTables____13001.aspx (2012-05-04)

Nationalecyklopedin. 2012. <http://www.ne.se/integration/212264> (2012-06-13)

Intervjuer

Sören Eriksson, tjänsteman Arbetsförmedlingen. (2012-04-05)

Mostafa Touil, styrelseledamot/projektledare. (2012-04-06)

Fokusgrupper (2012-04-06)